

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
DAWNIEJ INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ PAN

KWARTALNIK
HISTORII KULTURY
MATERIALNEJ

ROK LIII

WARSZAWA 2005

NR 1

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Klonder — *redaktor*, Elżbieta Mazur — *zastępca redaktora*,
Maria Bogucka, Andrzej Janeczek, Leszek Kajzer, Elżbieta Kowalczyk,
Jerzy Kowalczyk, Jerzy Kruppé, Maria Nietyksza,
Janusz Sztetyło, Wojciech Szymański,
Andrzej Wyrobisz — *członkowie komitetu*
Martyna Milewska, Ludmiła Paderewska — *sekretarze*
Sekretarz techniczny Redakcji — Magdalena Bis

Adres Redakcji:

00-140 Warszawa, Al. Solidarności (d. Świerczewskiego) 105
<http://www.iaepan.edu.pl/kwartalnik/index.html>
e-mail: kwartalnik@iaepan.edu.pl
tel. 620 28 81 w. 146

Skład i łamanie:

Krzysztof Anuszewski, tel. 629 44 78

Druk: UP, Jerzy Wasilewski, tel./fax (0-22) 768 13 14
tel. 0 602 353 483

Nakład 550 egz. Arkuszy wydawniczych 10,5. Papier offset 80 g.
Oddano do składania w maju 2005 r., druk ukończono
w czerwcu 2005 r.

SOMMAIRE

ETUDES ET MATERIAUX

Olgierd Ławrynowicz, La ceinture de chevalier en Silésie et en Petite Pologne au moyen âge. Etude iconographique	3
Tomasz Nowakowski, Location et système urbanistique de Bydgoszcz en fonction des transformations économiques au XIV ^e siècle	17
Tomasz Samojlik, Stanislas Auguste Poniatowski dans la forêt de Białowieża (les 30 août–2 septembre 1784)	35
Tomasz Suma, La famille Erbe — dynastie de gros fabricants de Zawiercie . .	53

REVUE DE RECHERCHES

Edmund Kizik, Nouveaux ouvrages polonais au sujet de l'histoire de cloches .	65
--	----

METHODES DE RECHERCHES

Radosław Herman, Henryk Wrzosek, Emploi de la microscopie électronique scanographique et de la spectroscopie d'absorption en infrarouge pour indiquer la matière première des tissus carbonisés provenant des fouilles . .	71
--	----

CRITIQUES, COMPTES RENDUS ET NOTES

(v. sommaire polonais)	85
----------------------------------	----

CHRONIQUE SCIENTIFIQUE

Elżbieta Balcerzak (8 I 1933–13 XII 2003) — Maria Dąbrowska	115
« <i>Sanctimoniales</i> . Ordres féminins en Pologne et en Europe centrale (jusqu'à la charnière des XVIII ^e –XIX ^e siècles) ». Conférence scientifique internationale, Mogilno–Strzelno, les 24–26 novembre 2004 — Olga Miriam Przybyłowicz	116
Musée de pharmacie de l'officine « Sous le cygne » à Bydgoszcz — Wojciech Ślusarczyk	124

CONTENTS

STUDIES AND MATERIALS

Olgierd Ławrynowicz, The knighthood belt in Silesia and Little Poland in the Middle Ages. An iconographic study	3
Tomasz Nowakowski, The foundation and expansion of Bydgoszcz in the context of economic development in the fourteenth century	17
Tomasz Samojlik, Stanisław August Poniatowski in the Białowieża Forest (30th August–2nd September 1784)	35
Tomasz Suma, The Erbe family — manufacturers from Zawiercie	53

STATE OF RESEARCH

Edmund Kizik, New Polish studies on the history of bells	65
--	----

RESEARCH METHODS

Radosław Herman, Henryk Wrzosek, Electron scanning microscopy and infra-red absorption spectroscopy as methods of identifying the raw material of charred excavated textiles	71
--	----

REVIEWS, REPORTS AND NOTES

(ref. Polish contents)	85
----------------------------------	----

CHRONICLE

Elżbieta Balcerzak (8 January 1933–13 December 2003) — Maria Dąbrowska	115
“ <i>Sanctimoniales</i> . Female Orders in Poland and Central Europe (until the turn of the 19 th c.)”, an international conference in Mogilno–Strzelno, 24 th –26 th November 2004 — Olga Miriam Przybyłowicz	116
The Museum of Pharmaceutics in the “Swan” Pharmacy in Bydgoszcz — Wojciech Ślusarczyk	124

SPIS TREŚCI

STUDIA I MATERIAŁY

Olgierd Ławrynowicz, Pas rycerski na Śląsku i w Małopolsce w wiekach średnich. Studium ikonograficzne	3
Tomasz Nowakowski, Lokacja i układ urbanistyczny Bydgoszczy na tle przemian gospodarczych w XIV wieku	17
Tomasz Samojlik, Stanisław August Poniatowski w Puszczy Białowieskiej (30 sierpnia–2 września 1784 roku)	35
Tomasz Suma, Rodzina Erbe — ród fabrykancki z Zawiercia	53

PRZEGLĄD BADAŃ

Edmund Kizik, Nowe polskie prace na temat historii dzwonów	65
--	----

METODY BADAWCZE

Radosław Herman, Henryk Wrzosek, Wykorzystanie elektronowej mikroskopii skaningowej i spektroskopii absorpcyjnej w podczerwieni do określania surowca zwęglonych tkanin wykopaliskowych	71
---	----

RECENZJE

Jan Tyszkiewicz, Geografia historyczna Polski w średniowieczu — Elżbieta Kowalczyk	85
Piotr Kittel, Średniowieczne uzbrojenie zaczepne Prusów z obszaru północno-wschodniej Polski — Krzysztof Rybka	86
Clothing Culture, 1350–1650, red. Catherine Richardson — Andrzej Wyrobisz	92
Vesna Bikić, Gradska ceramika Beograda (16.-17. vek) — Magdalena Bis . . .	96

SPRAWOZDANIA I ZAPISKI 101

KRONIKA NAUKOWA

Elżbieta Balcerzak (8 I 1933–13 XII 2003) — Maria Dąbrowska	115
„ <i>Sanctimoniales</i> . Zakony żeńskie w Polsce i Europie Środkowej (do przełomu XVIII i XIX wieku)”, Międzynarodowa Konferencja Naukowa, Mogilno–Strzelno, 24–26 listopada 2004 r. — Olga Miriam Przybyłowicz	116
Muzeum Farmacji Apteki „Pod Łabędziem” w Bydgoszczy — Wojciech Ślusarczyk	124

Indexed in:

IBZ — International Bibliography of Periodical Literature

IBZ — CD-ROM

IBR — International Bibliography of Book Reviews of Scholarly Literature

IBR — CD-ROM

W najbliższych numerach ukażą się m.in.:

Grażyna Klimecka, *Średniowieczny traktat o zapobieganiu chorobom z Czerwińska na Mazowszu*

Gerhard Jaritz, *Średniowieczne drogi do kościoła*

Mychajło Hłuszkó, *Zaprzęgi końskie na wsi ukraińskiej w XVI–XVIII w.*

Warunki prenumeraty „RUCH” SA na 2005 r.

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są na okresy kwartalne, półroczne i roczne.

Cena prenumeraty krajowej na 2005 r. wynosi 72 zł.

Wpłaty na prenumeratę krajową przyjmują jednostki kolportażowe „RUCH” SA właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę:

cena prenumeraty + rzeczywiste koszty wysyłki.

Zlecenia na prenumeratę dewizową przyjmowane od osób zamieszkałych za granicą realizowane są od dowolnego numeru.

Wpłaty przyjmuje Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy „RUCH” SA na konto:

Pekao S.A. IV O/Warszawa 12401053-40060347-2700-401112-001

lub kasa Oddziału.

Informacji o warunkach prenumeraty i sposobie zamawiania udziela „RUCH” SA OKDP, 00-958 Warszawa, skrytka pocztowa 12, ul. Jana Kazimierza 31/33 lub telefonicznie:

(22) 5328-731, 5328-820, 5328-816, fax: 5328-732,

internet: www.ruch.pol.pl, e-mail: prenumerata@okdp.ruch.com.pl

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5.12 — na I kwartał roku następnego, na I półrocze i na następny rok

do 5.03 — na II kwartał roku bieżącego

do 5.06 — na III kwartał roku bieżącego

do 5.09 — na IV kwartał roku bieżącego

Na okładce — łącznik produkowany przez firmę „Ernest Erbe” z Zawiercia, 1934,
zob. art. T. Sumy, ryc. 5, nr 32